

Henning Larsen designer et funklende fyrtårn til Norges Arktiske Universitetsmuseum i Tromsø

Det nye vartegn, som skal rumme en af verdens nordligste kulturinstitutioner, indgår som et element langs en ny kultursti i Tromsø, der skal trække besøgende fra byen ned til havet.

Tromsø er en af de største byer i verden med en egentlig mørketid. Byen, der ligger i en frodig fjord cirka 300 kilometer nord for polar-cirklen, tilbringer halvdelen af året indhyllet i skiftende blå nuancer. I denne periode lyser markante bygninger i byens skyline op som fakler mod horisonten.

Norges Arktiske Universitetsmuseum bliver ingen undtagelse. Henning Larsen Architects, der står bag designet af det 19.700 kvadratmeter nye museum sydvest for byens centrum, har skabt en komposition af halvgennemtsigtige bygningskroppe, der tydeligt refererer til den lokale byggeskik.

"Vores design tager afsæt i det nordlige Norges storslåede natur og kulturhistorie," siger partner i Henning Larsen, Peer Teglgård Jepsen. "Designet er moderne, men bygger samtidig på en lokal tradition for at lade byens vartegn lyse op som pejlemærker i det vintermørke landskab."

Projektet, der i øjeblikket er under myndighedsbehandling, er udviklet for Statsbygg i samarbejde med COWI, Borealis og SLA.

Lokalhistorien kalder

Det nye museum skal huse Tromsø Universitets kulturhistoriske og naturhistoriske arkiver; to hidtil selvstændige samlinger, der er vokset ud af deres tidligere hjem. En bygning øverst på grunden (i dag Tromsø Center for Moderne Kunst) vil blive bevaret, og udsigten over havet fra dette sted kommer til at danne en central akse i organiseringen af den nye bebyggelse ned over det skrånende terræn. Museets indgange placeres i stueetagen, i hjørnerne på Museumsgata og Strandvegen, og byder på henholdsvis billetsalg, museumsshop og en café med udendørsservering langs havnefronten.

Bygningen består af en solid skiferbase, der er kilet ind i bjergskråningen, hvorpå der hviler fire selvstændige, halvgennemtsigtige bygningskroppe. Facaderne på den øverste, svævende del er sammensat af kassetelignende moduler, som kan vedligeholdes og udskiftes individuelt. I dagslys fremstår de uigennemtsigtige og mælkeagtige, men om

natten omdannes de til en klynge af blussende lygter. De sarte, gløddende masser oven på skiferbasen henviser til de indfødte sameres teltlignende lávvu-bebyggelser, hvis lærredsvægge lader lyset indefra stråle ud på den frosne vinterjord.

Set fra luften tager planen sig ud som en kløverlignende struktur med udstillingssalene organiseret omkring en bred gade, der skærer sig ned gennem bygningens centrum. "Skår" i belægningen skaber en visuel forbindelse til bygningens stueetage og giver forbipasserende et kig ned i museets arkiver, der er indlejret i husets base. To smallere stier forgrener sig fra denne "hovedgade" og opdeler museets øverste niveau i fire adskilte udstillingsområder. Museet møder vandet i en stor amfi-lignende trappe, der skal fungere som offentlig samlingsplads for besøgende og forbipasserende og ved større begivenheder.

"På trods af havets nærvær og store betydning for byen, er Tromsøs havnefront stort set ikkeeksisterende i det offentlige rum," forklarer Jeppesen. "Med vores fokus på den natur- og kulturhistoriske udvikling i Norges nordligste områder og Arktis, og takket være den dramatisk skrånende grund, forsøger vi med museet at genforene byen og havet som en hyldest til regionens historie."

Dette fejres også

Den største udstillingssal er dedikeret til fremvisningen af et blåhvalskelet. Skelettet hænger ned fra loftet, så besøgende kan opleve fundet i sin helhed både oppe-, nedefra og fra siden. Ud over typiske udstillings- og forskningsfaciliteter vil museet også rumme et auditorium med plads til 200 tilhørere samt et antal mindre undervisningslokaler og studereværelser.

Indvendigt står museets materialevalg i skarp kontrast til det kølige ydre: Som et blødt modspil til skifergulvet er væggene beklædt med træ, som dels dæmper lyd, dels skaber et varmt og hyggeligt interiør. Udstillingsdesignet skelner mellem formidling målrettet mod henholdsvis offentligheden og eksperter. Men selv de mest sårbare udstillingsgenstande bliver synlige for alle ved hjælp af perforerede skærme af træ, der adskiller de offentlige områder fra de bagvedliggende forsknings- og opbevaringsfaciliteter.

Designkonceptet dyrker en stærk relation til det omkringliggende landskabs geografi og biologi og introducerer en række udendørs stier, der fungerer som grønne passager og gårdhaver i forbindelse med museet og som lommeparker i byen. Den parklignende struktur

giver mulighed for at udforske, studere og eksperimentere med naturen i tilknytning til museet og demonstrerer på den måde den eksperimentale, museet repræsenterer.

Henning Larsen har designet mange kulturinstitutioner, der i særlig grad knytter sig til landskabet og lokalområdet; fra det skrånende, græsklædte tag på Moesgård Museum i Aarhus til koncertsalen Harpas skyhøje, krystallinske facade i Reykjavik. Henning Larsen har arbejdet i arktisk gennem en årrække og senest i forbindelse med opførelsen af Kiruna Rådhus, der åbnede i 2018.

Designet til Norges arktiske museum er udviklet i samarbejde med COWI, Borealis og SLA. Byggeriet forventes at gå i gang primo 2023.

Fakta:

Projektnavn: Norges Arktiske Universitetsmuseum

Program: Natur- og kulturhistorisk museum med fokus på forskning og forskningskommunikation, udvikling og bevaring af videnskabelige samlinger, formidling, forvaltning og undervisning.

Beliggenhed: Tromsø

Bygherre: Statsbygg

Samarbejdspartnere: COWI, Borealis, SLA

Bruttoareal: 19.700 m²